

førte, at Anordning og Cirkulære havde været fremsat for en hel Del Skoleautoriteter, men en Ting er, at det har været sendt til en hel Del Skoleautoriteter, en anden Ting er, om disse have godkendt det. Jeg holder ikke af at omtale Folk, der ikke ere til Stede, selv om Rigsdagsmændene have stor Frihed til at kunne gøre det, men jeg tror dog ikke at gaa nogen for nær ved at sige, at Professor Gertz ikke mere har den Prestige i Skoleverdenen som for en Del Aar tilbage. Den er i alt Fald ikke stegen. Jeg maa maaske ogsaa henlede Opmærksomheden paa, at en Skolemand, som jeg antager ligeledes har afgivet Betænkning, forleden udtalte, at det var en ordentlig Kamel, som Befolkningen havde maattet sluge ved denne Skolelov, og det var kun beklageligt, at ikke hele denne Karavane inde paa Rigsdagen, som har vedtaget Loven, var bleven slugt med det samme.

Den ærede Minister fremkom med forskellige pædagogiske Bemærkninger, hvis Rigtighed jeg ikke skal indvende noget imod. Jeg er fuldstændig enig med den ærede Minister, naar han med Rette fremhæver Dansk, men den ærede Minister gaar dog sikkert for vidt, naar han taler om Dansk som Grundlag for Undervisningen i andre Sprog, thi et saadant Grundlag vilde der kun kunne være i den danske Grammatik, men Fordringerne i den Henseende ere jo bleve indskrænkede. Det er ogsaa et Fejlsyn af den ærede Minister, naar han mener, at der ikke vil ske en Niveausænkning. Jo, der vil ske en Niveausænkning, og dette er i de foregaaende Dage stærkt kommet frem gentagne Gange selv fra Lovens varme Venner. Den ærede Minister siger, at jeg har gjort Fejl i at henvise til Tyskland. Nej, det har jeg ikke gjort, naar jeg henviser til det intensive Arbejde, der der gøres. Det, at der er tre Retninger i Tyskland, som Ministeren vilde gøre gældende over for mig, viser ikke noget. Det kommer an paa, hvorledes Retningerne ere, thi Hovedsagen er, at man i Tyskland har et grundigt klassisk Gymnasium og et Realgymnasium med meget mere Latin, end vi have haft siden 1871, ikke at tale om efter den ny sproglige Retning. Denne Sammenligning kan man derfor ikke gøre. Man kan godt have en Retning uden klassiske Sprog, naar man beholder tilstrækkeligt paa de andre Retninger, men det er netop der, man er kommen ind paa noget ganske umuligt, thi Ministeren er vist alligevel enig med mig i dette, at naar man indretter en klassisk Linie, hvor man

i Løbet af 3 Aar skal lære baade Fransk, Latin og Græsk, kommer der ikke noget ud af Undervisningen. Jeg er ikke de klassiske Sprogs naturlige Talsmand, da jeg hører til den naturvidenskabelige Retning, men jeg vil dog sige, at det forekommer mig, at der er ydet saadanne Bidrag til dansk Aandslivs Vækst ud af den klassiske Dannelselse, hvortil Grundlaget er lagt allerede i Skoletiden, at jeg med Beklagelse ser, at denne Faktor sandsynligvis kommer til at forsvinde. Det er ogsaa et Postulat, som man ikke anerkender fra alle Sider, at Sprogundervisningen ikke bør begynde før det 12te Aar. Erfaringen fra de os nærmest liggende Forhold vidner tværtimod om, at det er uhyre let at faa Børn under denne Alder til at lære fremmede Sprog, og at disse Børn ogsaa med forbavsende Lethed erhverve sig Færdighed i Udtalen. Postulatet, ved jeg nok, har Professor Gertz fremsat. Den ærede Minister anfører ogsaa, hvad Pædagogen Comenius har sagt. Det imponerede mig, da jeg egentlig kun kunde tænke mig, at en reaktionær, forbenet og forstokket Højremand kunde tage Principer op, der laa 300 Aar tilbage i Tiden, men det var mig en stor Tilfredsstillelse, at ogsaa den nuværende ærede Minister vil gøre det. Jeg tror dog, den ærede Minister er kommen noget paa Glatis med Hensyn til Comenius. Paa Comenius's Tid lærtes i de højere Skoler af fremmede Sprog væsentlig kun Latin, Græsk og Hebraisk, og der er jo intet urimeligt i, at man med Hensyn til saadanne Sprog mente, at man ikke skal komme ind paa Undervisningen før efter det 12te Aar, saa meget mere, som der ingen Fagtrængsel var. Nu er der Tale om moderne Sprog, der tales i Lande, der ligge lige op ad vort, og som der hyppig er Brug for i Befolkningen, den anførte Sammenstilling kan derfor ikke være overbevisende. Men idet jeg gentager min Anerkendelse af det behagelige, der er ved at staa over for en Modstander, der ser med samme vide Syn paa Sagen, maa jeg alligevel atter udtale Haabet om, at den ærede Minister ved Udarbejdelsen af Anordninger vil søge saa meget som muligt at tage Hensyn ogsaa til den Opfattelse, som jeg har gjort mig til Tolk for, saa at der paa alle Punkter, hvor det kan ske, uden at Loven brydes, kan tages Hensyn til det, som jeg anser for at være Nr. 1 af alt, at det aandelige Niveau særlig i en lille Nation, der ikke har meget andet at holde sig til, ikke bliver